

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ по специалност 8.2. Изобразително изкуство: /“Старо българско изкуство”, с тема : “Българско средновековно изкуство, автори и художествени центрове“ за нуждите на катедра „Изкуствознание“/, обнародван в “Държавен вестник” – бр.13 от 09.02.2018 г.

От доц. д-р Бойка Донева, катедра „Изкуствознание“, НХА

На обявения за нуждите на катедра „Изкуствознание“ конкурс се е явил един кандидат - доц. д-р Зарко Димитров Ждраков.

1. Образование

Зарко Ждраков е завършил специалност „Изкуствознание“ в Националната художествена академия през 1987 година. Следва редовна докторантура в областта на средновековното изкуство, приключила през 1991 г. с успешна защита на дисертация на тема „Църквата Св. Св. Петър и Павел в Търново – архитектурни и художествени проблеми“. През 1997 г. печели стипендия на фондация „Пол Гети“ за специализация в Италия по проблема на българското присъствие на събора във Ферара-Флоренция през 1438-39 г.

2. Преподавателска дейност

От 1993 г. Зарко Ждраков е асистент към катедра „Изкуствознание“ в НХА, а от 2004 година е доцент на Национална художествена академия и на Нов български университет. През този период неговата преподавателска биография обхваща един много широк професионален периметър. З. Ждраков е титуляр на редица основни и специализирани лекционни курсове, сред които „История на изкуството по българските земи от древността до края на Първото българско царство“ (за I и II курс „Изкуствознание“), „История на изкуството по българските земи от древността до националното Възраждане“, воден пред студентите от обединените курсове от всички специалности на НХА, „Практикум по документиране“ (за I и II курс „Изкуствознание“)

„Иконография“ за специалността „Консервация и реставрация“. Сред студентите и колегиалната общност е известен със своята професионална ангажираност, иновативност и оригинално, провокативно мислене. Ръководил е и рецензирал редица студентски дипломни работи и успешно е извел свой докторант.

Наред с преподавателската си дейност З. Ждраков осъществява сериозна професионална активност като участник в редица научни конференции и форуми.

От тази позиция участва в настоящия конкурс за хабилитиране като професор. Според представените документи, обявената хабилитация е основателна и за нея е налице необходимият хорариум.

3. Научноизследователска дейност – публикации

Като изследовател З. Ждраков се представя със значителен библиографски актив. В периода след 2004 година е публикувал 32 (самостоятелни и в съавторство) научни статии и 41 научни съобщения, чиято разностранна проблематика впечатлява с широтата на изследователския кръгзор. Съществени приноси има в публикациите относно идентификацията на прабългарските съкровища, седмолъчната звезда от Плиска, четвъртия надпис-подпис на скулптора на Мадарския конник и др. Разкрити и разчетени са много оригинални авторски подписи, които реално спомагат за атрибуцията на паметниците. В много случаи тези публикации отразяват най-актуалните проблеми в своята област и придвижват напред степента на историографското им проучване.

Натрупаният експериментален опит и теоретични знания доц. д-р Зарко Ждраков прилага успешно и в учебно-преподавателската си дейност, което поставя висок хоризонт пред учебно-методичната му работа.

4. Монографичен труд

В качеството на хабилитационен труд З. Ждраков е представил изследване на тема *Авторовият знак като идентификация във визуалните изкуства от античността до XX век* (280 страници), който си поставя амбициозната в научен план цел да формира методология за изясняване

авторството по българските земи. Самото извеждане на подобен проблем в самостоятелна тема на проучване спомага да се уточнят параметрите на социалните и художествените процеси и да се задълбочи представата за техния съдържателен и понякога - пластически характер. При това мащабът на изследването впечатлява с обема на времевата си и проблемна рамка, както и с релациите на интердисциплинарния подход.

Впрочем научните изследвания на З. Ждраков по актуалния въпрос за автографирането в българското изкуство започват още с разработването на неговата дисертация и изключително новаторския по своя научен принос труд „Въведение в историята на автографирането“ (2004), ориентиран изключително към преподаването в НХА.

И в настоящата монография интересът му се насочва към характерните стереотипи на авторова самоидентификация, тяхната мотивация и начинът, по който се осъществява приемственост и взаимодействие между личната креативност и колективните представи. В тази връзка З. Ждраков се обръща към историята, митологията и християнската иконография, привежда и анализира в качеството на примери ключови произведения от един действително огромен ареал, което в крайна сметка довежда до съществени от научна гледна точка изводи и обобщения. Текстът демонстрира широка информираност, съвършено владеене на специфичната проблематика, интерпретаторска свобода и изобретателност. Доцент З. Ждраков е развил много убедително методът на иконографското изследване, като с материала е работено коректно и професионално. В текста са изказани и защитени редица собствени, квалифицирани мнения.

Умелото засичане на конкретни примери с общотеоретични разсъждения спомага за проблематизиране на изследователските му тези в две основни посоки: в плоскостта на историческия и културен контекст и като рецепция върху конкретния изобразителен материал. Балансът в разпределението на творбите също е много добре намерен – във всяка част се привеждат и анализират произведения, които защитават пълноправното участие на различни модели и в този смисъл имат пунктуално значение. Сред силните страни на труда бих посочила и живото литературно изложение, разнообразната методология и прецизен научен апарат. Използваната интердисциплинарна

методика придава оригинален характер на проучването и е в основата на несъмнения му принос в съответната област.

5. Заключение:

Доц. д-р Зарко Ждраков представя актуални и новаторски по тематика и по научен характер изследвания, напълно адекватни на целите на обявения конкурс и на заложените в нормативните документи по ЗРАСРБ изисквания. Той е компетентен специалист в областта на древното и средновековното българско изкуство, със съществен личен принос за осветляването на автографската традиция у нас. Участието му в учебния процес го представя като авторитетен и уважаван преподавател със силна мотивация, оригинални идеи и широк мисловен хоризонт. В своята цялостна професионална дейност той трайно се е утвърдил като ценен член на катедра “Изкуствознание” и на академичния състав на НХА.

На основание на изложените аргументи като член на Научното жури убедено подкрепям кандидатурата на доц. д-р Зарко Ждраков и препоръчвам на Научния съвет на НХА да му присъди научната длъжност “професор”.

20.11.2018

София

Доц.д-р Бойка Донева - /п/